



#

افزایش وام ازدواج دانشجویی

فرهیختگان|وزارت علوم تصمیم دارد وام ازدواج دانشجویی را به دو میلیون تومان افزایش دهد؛ پیش از این وام ازدواج به ازای هر دانشجو یکمیلیون و ۵۰۰ هزار تومان بود. ذوالفقار یزدان مهر، رئیس صندوق رفاه دانشجویان گفت: «از طریق صندوق کارآفرینی امید به دانشجویانی که صندوق رفاه دانشجویان معرفی کند چهار میلیون تومان وام ازدواج پرداخت می‌شود و در مجموع تا ۶ میلیون تومان وام ازدواج پرداخت می‌شود.»او درباره خوابگاه‌ها نیز گفت: «خوابگاه‌ها سال گذشته با هدف عادلانه‌سازی اجاره‌بها رتبه‌بندی شدند، خوابگاه‌های یک و دو حداکثر تا ۱۵ درصد افزایش اجاره‌بها داشتند و خوابگاه‌های چهار و پنج افزایش اجاره‌بهایی نداشتند.»

خبر خانه

اعلام شرایط جذب هیات‌علمی در دانشگاه مذاهب اسلامی

شرایط اختصاصی متقاضیان عضویت به‌عنوان عضو هیات‌علمی دانشگاه مذاهب اسلامی برای شهریور ۹۵ اعلام شد. این دانشگاه باتوجه به اهداف تأسیس خود و لزوم فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در راستای تقرب مذاهب اسلامی بر آن است تا برای حفظ، توسعه و ارتقای این نقش و رسالت اساسی، اعضای هیات‌علمی مورد نیاز خود را جذب کند. جذب اعضای هیات‌علمی در دانشگاه مذاهب اسلامی به صورت تمام وقت خواهد بود و متقاضیان پذیرش به‌عنوان عضو هیات‌علمی در این دانشگاه باید دارای مدرک دکتری تخصصی از دانشگاه‌های معتبر داخل یا خارج کشور مورد تایید وزارت علوم باشند یا مدرک سطح ۴ حوزه داشته باشند. همچنین متقاضیان باید دارای سوابق درخشان آموزشی و پژوهشی (حداقل دو مقاله علمی و پژوهشی یا یک اثر تالیفی چاپ شده) باشند. تسلط به زبان عربی یا انگلیسی از دیگر شروط پذیرش اعضای هیات‌علمی در این دانشگاه است.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران خبر داد

حمایت میرزاده از اعتلای جایگاه حوزه علوم پزشکی

در نشست با حضور سیدمحمود طباطبایی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی واحد تهران، ابراهیم شیخ‌زاده، رئیس دبیرخانه هیات امنای دانشگاه آزاد اسلامی، ملک‌افضلی، مشاور عالی رئیس واحد در امور تحقیقاتی، خلیل علی محمدزاده، معاون آموزشی، حسن افتخاراردبیلی، معاون پژوهش و فناوری، میرمسعود فاطمی، معاون فرهنگی و دانشجویی، روح‌الله عسگریان، معاون اداری و مالی در دفتر مهرداد نوابخش، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران مسائل مشترک آموزشی مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. در این نشست دبیر هیات امنای و رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران ضمن بیان این نکته که دانشگاه آزاد اسلامی یکی از معتبرترین دانشگاه‌های کشور در رشته‌های علوم پزشکی کشور است، گفت: «با حمایت و دیدگاه روشن رئیس دانشگاه آزاد اسلامی از ایده گسترش و راه‌اندازی رشته‌های وابسته به علوم پزشکی در مقاطع تحصیلات تکمیلی ارشد و دکتری حمایت می‌شود.» نوابخش با بیان اینکه اعتلای جایگاه حوزه علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی مورد توجه جدی میرزاده، هم در مقام ریاست دانشگاه و هم در مقام یک شخصیت علمی و با زاویه دید بسیار مثبت و تعالی قرار دارد، افزود: «از آنجایی که دانشگاه آزاد اسلامی یکی از ثمرات پربرتک جمهوری اسلامی است و نیز با توجه به ویژگی‌های خاص و ممتاز واحد پزشکی تهران در پذیرش و جذب بهترین‌های کنکور سراسری و تعلیم و تربیت دانشجویان نخبه با بهرمندی از دانش علمی استادان بسیار توانمند علوم پایه و بالینی و نیز پزشکان عضو هیات‌علمی شاغل در بیمارستان‌های آموزشی، از هیچ تلاش و کوششی در راستای حمایت از برنامه‌ها، جذب هیات‌علمی جدید و ایده‌های خلاقانه در راستای کسری بودجه و تقدینگی برای واحد پزشکی تهران فروگذار نخواهیم بود.»

یوم‌الشروع

درباره آغاز سال تحصیلی حوزه‌های علمیه در سراسر کشور

محسن بوالحسنی

Bolhasani1981@fdn.ir

چند روز پیش سال تحصیلی جدید حوزه‌های علمیه، طی مراسمی در سراسر کشور رسماً آغاز شد و ۱۵۰۰ طلبه جدیدالورودی که صلاحیت‌شان برای ورود به مدارس حوزه علمیه تایید شده بود، اولین ترم تحصیلی خود را آغاز کردند. به گفته حبیب‌الله غفوری حدود ۵۰ مدرسه برای ورود این طلبه‌های جدیدالورود در نظر گرفته شده است که از آمادگی

حوزه علمیه قم

سال تحصیلی جدید در تمام حوزه‌های علمیه از حال و هوای خاصی برخوردار است و اگر چه کلاس‌های حوزوی زودتر از این مراسم شروع می‌شوند اما این مراسم فضایی است برای شنیدن دغدغه‌ها و چشم‌اندازهایی که بزرگان حوزه برای این آینده و حال حوزه‌های علمیه در جان و دل دارند. یکی از این مراکز مهم، حوزه علمیه قم است که در مراسم سال تحصیلی جدید در این حوزه مراجع عظام تقلید و بزرگان حوزه نکاتی روشن و صریح از دغدغه‌ها و آرمان‌هایشان را با طلاب مطرح می‌کنند تا راهبردهای حوزه‌های علمیه به وضوح تشریح شود. یکی از این مباحث، موضوع استقلال حوزه است که همواره به عنوان یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های مراجع عظام تقلید محسوب می‌شود و در سال‌های گذشته نیز تاکید بیشتری بر آن شده است. آیت‌الله مکارم‌شیرازی، ۱۳ شهریور ۱۳۹۵، در مراسم آغاز سال تحصیلی حوزه‌های علمیه، علاوه بر اینکه حوزه‌های علمیه را سرمایه‌های بزرگ جهان اسلام دانسته، بر استقلال حوزه‌های علمیه تاکید کرده و دانشگاه الازهر مصر را نمونه‌ای از عدم استقلال عنوان کرده است. آیت‌الله مکارم گفته است، الازهر وابسته به دولت است و مقامات دولت، رئیس الازهر و مفتیان آن را تعیین می‌کنند. این مرجع تقلید شیعه، هرگونه وابستگی حوزه به دولت را به منزله نفی استقلال حوزه‌ها دانسته است که ارزش این نهاد را پایین می‌آورد.

ثبت‌نام و تحصیل

ثبت‌نام و تحصیل در مدارس علمیه آنچنان با دانشگاه تفاوتی نمی‌کند و علاقه‌مندان به تحصیل در این مدارس با مطالعه دفترچه راهنما و پرکردن فرم پذیرش که از طریق پست یا در حوزه‌های علمیه سراسر کشور قابل تهیه است، می‌توانند وارد این پروسه شوند. بعد از ثبت‌نام داوطلبان در امتحان ورودی یا به نوعی کنکور حوزه شرکت می‌کنند و پس از قبولی مصاحبه و در صورت قبولی در این مرحله، این طلبه‌های جوان برای شروع دوران تحصیل خود به یکی از مدارس علمیه معرفی می‌شوند. البته بعد از سه ماه از آنها امتحانی با عنوان «امتحان تثبیتی» گرفته می‌شود که پس از قبولی در آن، طلاب رسماً پذیرفته می‌شوند و می‌توانند از امکاناتی مانند معافیت تحصیلی، بیمه خدمات درمانی و بیمه عمر، کمک هزینه تحصیلی و اسکان استفاده کنند.

استقلال عملی حوزه

امسال آیت‌الله صافی‌گلپایگانی، مکارم‌شیرازی و نوری‌همدانی که از مراجع عظام تقلید و علمای حوزه هستند در آستانه سال نو تحصیلی حوزه‌های علمیه سراسر کشور، یکبار دیگر بر استقلال حوزه‌های علمیه تاکید کردند. این تاکیدها گرچه هرکدام از سویی و با نگاهی ویژه و متفاوت صورت گرفت، اما نشانه وحدت و انسجام درونی حوزه‌های علمیه در اهمیت و اولویت مسأله استقلال حوزه‌هاست. این مراسم در واقع جلوه‌ای روشن و صریح از دغدغه‌ها و آرمان‌های مراجع عظام تقلید و بزرگان حوزه به نمایش می‌گذارد تا طی آن بتوان راهبردهای حوزه‌های علمیه را به وضوح دید. در این میان استقلال حوزه، یکی از دغدغه‌های مراجع عظام تقلید است که گرچه هر ساله پادی از آن به میان می‌آمده، اما در سال‌های اخیر با تاکید بیشتری مطرح شده و اولویت مهم‌تری یافته است. رویکرد مراجع عظام تقلید به موضوع استقلال حوزه، در کنار همه اشتراکات، با این حال تفاوت‌هایی هم دارد که گرچه می‌تواند نشانگر تنوع آرا و نظرات در سطوح بالای رهبری و مدیریت حوزه علمیه باشد، اما همین تنوع آراء، گاه به موضوعی برای اختلاف در مدیریت حوزه‌های علمیه تبدیل می‌شود؛ زیرا در این میان برداشت برخی صاحب‌نظران و چهره‌های محوری حوزه‌های علمیه از استقلال حوزه، مدیریت مستقیم از سوی مراجع است؛ درحالی که برخی دیگر، استقلال حوزه را استقلال از دولت می‌دانند و عده‌ای دیگر این استقلال را به‌معنای نظارت و نصیحت در رابطه با نظام اسلامی تلقی کرده‌اند.

لازم برای پذیرش برخوردار هستند. این در حالی است که طلاب برای آشنایی با فضا و راه و رسم طلبگی ماه مبارک رمضان دوره‌ای به نام «هیئات طلبگی» را سپری می‌کنند تا نسبت به نحوه تحصیل و چگونگی فعالیت در حوزه علمیه اطلاعات و آگاهی بیشتری به دست آورند. در استان تهران چهار مدرسه علمیه، سه مرکز تخصصی و سه موسسه آموزش عالی که ۷۰ مرکز علمی را زیر مجموعه خود دارند، تحت نظر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه استان تهران فعالیت می‌کنند که از این تعداد، حدود ۵۰ مدرسه هم در سال تحصیلی جدید رسالت پذیرش طلاب جدیدالورود و به گفته‌ای پایه اولی را بر عهده دارند.

از مکتبخانه تا حوزه

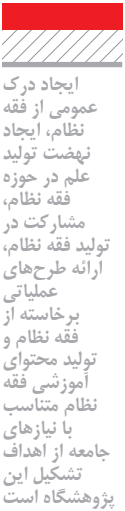
در گذشته دور یعنی تا نیمه دوم قرن چهارم هجری دانش‌آموزان به مکتبخانه‌ها می‌رفتند و بعد از یادگیری قرآن و کمی هم صرف و نحو عربی وارد حوزه‌های علمیه آن زمان می‌شدند. اما بعد از افتتاح مدارس جدید و منسوخ شدن مکتبخانه و آغاز به کار مدارس در نپای امروز، دانش‌آموزان بیس از تمام کردن دبیرستان می‌توانند به مدارس و حوزه‌های علمیه وارد شوند. طلاب طی دوران تحصیل خود مراحل مشخصی از سطوح علمی را پشت سر می‌گذارند و براساس موفقیت در هر یک از سطوح علمی حوزوی مدارکی معادل فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکتری دریافت می‌کنند و البته مرحله اجتهاد که نه معادل مدرکی دارد و نه دوره‌ای خاص زمانی. دوره مقدماتی یا همان سطح یک با ورود طلاب به مدارس شروع آغاز می‌شود که این دوره به طور متوسط ۶ سال (حداقل سه و حداکثر هشت سال) طول می‌کشد و طلاب در این دوره با ادبیات عرب، منطق، قرآن، عقاید، فقه و اصول آشنا می‌شوند.

در پایان همین دوره است که طلاب اجازه پوشیدن لباس روحانیت پیدا کرده و می‌توانند به عنوان مبلغ دین مبین اسلام فعالیت خود را آغاز کنند. دوره دوم یا سطح دو حدود سه سال طول می‌کشد و طلاب در این دوره فقه استدلالی، اصول عقاید، فلسفه و تفسیر می‌آموزند. در این دوره، برخلاف دوره اول، حضور طلبه‌ها در کلاس الزامی نیست و البته این موضوع محل یکی از اختلافات بزرگان حوزه است. انتخاب برخی رشته‌های تخصصی در دوره دوم اتفاق می‌افتد و بعد از یک سال تحصیلی، طلاب وارد مرحله درس‌های خارج از فقه و اصول می‌شوند.

این دوره یکی از مهم‌ترین مقاطع تحصیلی در حوزه است که می‌توان از آن به عنوان کارگاهی آموزشی در زمینه اجتهاد و نظریه‌پردازی یاد کرد. استاد‌های این دوره اصولاً از مراجع بزرگ دینی هستند. طلاب در کنار شرکت در کلاس‌های خارج فقه و اصول دو سال روی پایان‌نامه سطح سه خود کار می‌کنند و برای رسیدن به سطح چهار که معادل دکتری است باید حتما ۶ سال سابقه درس خارج و یک رساله علمی به عنوان پایان نامه داشته باشند. دکتری پایان دوره علم‌آموزی نیست و مسیر تا رسیدن به درجه اجتهاد ادامه دارد که البته مسیری است سخت و پر از عرق‌ریزان روحی.

تحول در ساختار آموزشی حوزه

تحول امری حتمی و لازم **مهدی ملک‌نایت** **استاد دانشگاه** است و حوزه‌ها باید خود را با تغییرات زمان خصوصا با ارتقای فناوری و سرعت انتقال مفاهیم و شیوه‌های تبلیغ دین و مقابله با مخالفان وفق دهند وگرنه مترو می‌شوند. قبل از ورود به بحث لازم است تعریف دقیقی از نظام قدیم و جدید حوزه و محدوده زمانی هر یک ارائه شود. همچنین باید مقطع زمانی خاصی که نظام قدیم را به نظام جدید پیوند می‌دهد، مشخص کرد و برای ارزیابی نظام قدیم، محاسن و معایب حوزه را تنها در دوره منتهی به مقطع تحول بررسی کرد، نه همه دوره‌ها. یقینا حوزه‌ها سابقه‌ای درخشان دارند، اما معلوم نیست در دوره مورد بحث ما همچنان پشتنازی خود را در تحولات اجتماعی حفظ کرده باشند؛ به‌عنوان مثال در زمان امام صادق(ع) اگر شبیهاتی مطرح می‌شد فوراً توسط امام پاسخ داده می‌شد، اما در این زمان، با حجم وسیعی از شبیهات روبه‌رو هستیم. در حال حاضر شخصیت‌های بسیار مؤثری در حوزه‌های نظام جدید در حال پرورش هستند و در سطح بین‌المللی هم در حال کار هستیم و برخی شخصیت‌های پرورش یافته نظام فعلی توانسته‌اند در خارج از کشور و طلاب غیرایرانی در سطح کشورهای خود، زبان گویای اسلام باشند. برای نتیجه‌گیری از دستاوردهای نظام جدید بسیار زود است، چراکه نتایج این نظام سال‌ها بعد مشخص خواهد شد. نظام جدید با برنامه‌ریزی دقیق و جلوگیری از اتلاف وقت حوزویان، به جای هر ۵۰ سال یک نفر می‌تواند در هر سال ۵۰ نفر ازقبیل شهید مطهری تقدیم جامعه کند.



ایجاد درک عمومی از فقه نظام، ایجاد نهضت تولید فقه حوزه مشارکت در تولید فقه نظام، ارائه طرح‌های عملیاتی بر خاسته از فقه نظام و تولید محتوای فقه نظام متناسب با نیازهای جامعه از اهداف تشکیل این پژوهشگاه است

عدل اقتصادی

محسن اراکی، دبیرکل مجمع جهانی تقرب مذاهب اسلامی در این مراسم از موضوع عدل اقتصادی سخن گفت. اراکی گفت: «در روایات ما بیان شده که اگر مردم به ولایت الهی تمکین نکردند هیچ کدام از اعمال آنها محاسبه نخواهد شد؛ درست مثل این همه انسانی که کیلومترها مسافت را در اربعین به سمت کربلا حرکت می‌کنند یا میلیون‌ها نفری که سحرگاهان در شب قدر شرکت می‌کنند ولی وقتی صبح با به بازار می‌گذاریم نشان خاصی از ایمان و اعتقاد در آنها نمی‌بینیم. نظام بانکی، نظامی است که باید بر اساس ایجاد عدل حرکت کند. اگر معاملات نظام بانکی را به فقه مشروع کنیم آنچه محصول این بانک می‌شود عدل است، ولی در حال حاضر خروجی این سیستم بانکی تبعیض است. مثلاً برخی افراد به راحتی وام‌های هزار میلیاردی می‌گیرند ولی وقتی یک جوان برای ساختن زندگی خود نیازمند ۵۰ میلیون پول است محال است که بتواند چنین وامی را به سادگی دریافت کند.» دبیرکل مجمع جهانی تقرب مذاهب اسلامی با اشاره به این موضوع که این بحث از مهم‌ترین مباحث فقه اجتماعی است، افزود: «در واقع حق فقرا در اموال اغنیا در نظر گرفته شده است. در روایات ما بیان شده است که اگر این حق داده می‌شد کسی فقیر نمی‌ماند. توزیع ثروت نباید به شکلی باشد که اکثریت مردم از کمترین بهره برخوردار نباشند ولی عده‌ای در ثروت غرق باشند. باید نظام اقتصادی شکل بگیرد که اصول اصلی فقه اجتماعی در آن رعایت شود. در عرصه فرهنگ نهادهای مختلفی فعالیت دارند ولی خروجی این همه نهادهای فرهنگی از جمله صداوسیما در جامعه آن چیزی نیست که هدف این نهادهاست.»

ضرورت ایجاد پژوهشگاه

محمد حاج‌ابوالقاسم، مدیر پژوهشگاه فقه نظام که یکی از حاضران این مراسم بود، طی سخنانی با تاکید بر لزوم اهمیت دادن به نیازها و سوالات مردم در ابعاد مختلف این موضوع را یکی از مهم‌ترین وظایف حوزویان دانست و گفت: «پس از دعوت آیت‌الله اراکی برای تبدیل مرکزی که گام دوم را در این مسیر بردارد، نقش راه را برای فعالیت در چند سال آینده این مرکز ترسیم کرده‌ایم.

با حمایت آیت‌الله اراکی و تحت نظر ایشان ۶گروه تخصصی راه‌اندازی شده است. این پژوهشگاه چند پژوهشکده خواهد داشت و در ذیل بخش فرهنگ پژوهشگاه سه گروه تخصصی شامل «فقه تربیت»، «فقه سبک زندگی اسلامی» و «فقه رسانه» شکل می‌گیرد. در پژوهشکده حقوق، اقتصاد و سیاست هم سه گروه «فقه حقوق»، «اقتصاد» و «سیاست» قرار می‌گیرد. در پژوهشکده اصول و مبانی و دانشنامه‌نویسی نیز سه گروه اصول و مبانی فقه نظام دانشنامه‌نویسی و منطق الدلاله که از شاخه‌های نوین لفظی است، شکل می‌گیرد که در مجموع ۹گروه فقهی و اصولی، هسته‌های اصلی این پژوهشگاه خواهند بود.»

تولید علم و ارتقای آن در هر فرهنگ و جامعه‌ای بر عوامل چندین مبتنی بوده و بی‌گمان یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین آن عوامل دین، نهادهای دینی ازجمله حوزه‌ها و حاملان معرفت دینی هستند. فعالیت چنین پژوهشگاه‌هایی می‌تواند سبب رشد علمی جوامع دینی و غیردینی شود.

در عین حال آموزه‌های دینی، نهادهای دینی و حاملان معرفت دینی می‌توانند به روند علمی جامعه کمک کنند؛ یعنی افزون بر تاثیر گزاره‌های دینی نقش حاملان و نهادهای یک دین نیز بر ارتقای علمی یا انحطاط علمی یک جامعه بسیار مؤثر است.

فقه

پژوهشگاه فقه نظام در قم افتتاح شد

بستری برای توسعه گفتمان فقه

فرهیختگان|پژوهشگاه‌های متعددی در قم وظیفه بحث و بررسی در باب علوم دینی را بر عهده دارند. از پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گرفته تا پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، از مجمع حکمت اسلامی گرفته تا موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، از دفتر تبلیغات اسلامی و موسسات تابعه آن گرفته تا جامعه المصطفی و دانشگاه‌هایی نظیر باقرالعلوم و دانشگاه ادیان مذاهب همه و همه در مسیر بررسی و تولید محتوای دانش دینی هستند. با این حال روند رشد این مراکز در قم متوقف نشده است. دیروز نیز پژوهشگاه جدیدی در قم تأسیس شده که ظاهراً نزدیک به مجمع جهانی اهل بیت و مجمع تقرب مذاهب است. با توجه به لزوم توجه هر چه بیشتر به این مسأله آیین افتتاحیه پژوهشگاه فقه نظام با حضور جمعی از فضلاء حوزه علمیه قم در موسسه نورالثقلین برگزار شد که این پژوهشگاه هدف بررسی و پاسخگویی به نیازهای جامعه اسلامی و استخراج منابع در عرصه‌های گوناگون فقه نظام، تربیت، اجتماعی و فرهنگی راه‌اندازی شده را در ماموریت اجرایی خود دارد و چشم‌انداز طراحی نرم‌افزار حکومت اسلامی را در قالب فقه نظام در سر دارد و قصد دارد با این رویکرد گفتمان فقه نظام را تعمیق بخشد. ایجاد درک عمومی از فقه نظام، ایجاد نهضت تولید علم در حوزه فقه نظام، مشارکت در تولید فقه نظام، ارائه طرح های عملیاتی برخاسته از فقه نظام و تولید محتوای آموزشی فقه نظام متناسب با نیازهای جامعه از دیگر اهداف تشکیل این پژوهشگاه است.

ویژه نامه هفتگی اخبار ولجدهای دانشگاه آزاد اسلامی

برای انعکاس عملکرد خود با سازمان آگهی‌های روزنامه فرهنگستان تماس بگیرید

تلفن: ۰۲۱-۶۶۳۴۸۰۴۶

فکس: ۰۲۱-۶۶۳۴۸۰۱۷

هفته نامه

www.FDN.ir

فرهنگستان آنلاین